

DIN ISTORIA REGIMENTULUI 4 DOROBANȚI (ARGEȘ)

MIHAELA ORJANU*
ALIN SPĂNU**

Participarea regimentelor argeșene și muscelene, între care și Regimentul 4 Dorobanți, la marile campanii militare din anii 1877-1878, 1916-1918, 1944-1945 înscrie ca momente de referință pentru contribuția adusă de populația acestor meleaguri la lupta pentru independență și unitate națională. Regimentul 4 Dorobanți a funcționat de-a lungul existenței sale de aproape 70 de ani în garnizoana Pitești. Înființarea acestei unități este strâns legată de situația politică existentă în Balcani în perioada 1875-1877 generată de lupta popoarelor vecine pentru scuturarea jugului otoman.

Situată în imediata vecinătate a desfășurării acestei lupte și nutrirind speranța dobândirii independenței absolute, România nu putea rămâne indiferentă în fața acestor evenimente și măsura imediată care se impunea era aceea de a-și întări forța armată.

Perioada anilor 1876-1877, până la intrarea în război, este marcată de adânci prefaceri în armata română creându-se noi unități militare și reorganizându-se cele existente. Ca măsură imediată, dată fiind situația încordată și prevăzând iminența izbucnirii unui război româno-turc, România menținea sub arme, rezerviști concentrați pentru manevrele regale din 1876¹. Tot pentru întărirea armatei la 26.11.1876 prin I. D. 2195, se hotărâ crearea a opt noi regimente² de dorobanți pe lângă celelalte opt existente³.

Printre regimentele nou înființate, a căror funcționare începea la 01.01.1877, se număra și regimentul menționat. Înființat în anul 1877 regimentul a fost organizat pe două batalioane a câte patru companii, ca teritoriu de recrutare a efectivelor fiindu-i afectate județele Argeș și Muscel. Numele era de Regimentul 4 Dorobanți, cu reședința la Pitești iar cele două batalioane cu numele de Argeș și Muscel, cel din urmă având reședința la Câmpulung⁴.

La rândul lor companiile erau organizate tot pe principiul teritorialității, în sensul că fiecărei companii îi revenea teritoriul unei plase, reședința companiei fiind în

* Centrul de Cercetare și Păstrare a Arhivelor Militare Istorice „General Radu Rosetti” Pitești.

** Centrul de Studii Euro-Atlantice, București.

¹ R. Boldescu, *Războiul ruso-româno-turc, 1877-1878*, Sibiu, 1926, p. 5

² *Ibidem*, p. 16.â

³ „Monitorul Oastei”, nr. 35 / 09.12.1876, p. 811-812.

⁴ Arhivele Militare Române, fond Regimentul 4 Dorobanți (În continuare A. M. R., f. R. 4. D.), dosar 37, f. 215.

localitatea de reședință a plasei respective.

Fiecare batalion era compus din patru companii după cum urmează: Batalionul Argeș⁵ – compania 1-a Lovișteea cu reședința la Șuici se compunea din plasa Lovișteea, compania a 2-a Curtea de Argeș cu reședința la Curtea de Argeș se compunea din plășile Argeș și Topolog; compania a 3-a Pitești, cu reședința la Pitești se compunea din plășile Pitești, Olt și orașul Pitești; compania a 4-a Cotmeana, cu reședința la Costești se compunea din plășile Gălăești și Cotmeana; Batalionul Muscel⁶ – compania a 5-a Câmpulung, cu reședința la Câmpulung se compunea din plaiul Nucșoara și orașul Câmpulung; compania a 6-a Giuvala, cu reședința la podul Dâmbovița se compunea din plaiul Dâmboviței; compania a 7-a Râurile, cu reședința la Micești se compunea din plasa Râurile; compania a 8-a Argeșel, cu reședința la Bârsești și se compunea din plășile Argeșel și Podgoria.

Această organizare restrângea întinderea teritorială a unui regiment de dorobanți de la patru la numai două județe. Întrucât subunitățile din compunerea regimentelor noi înființate proveneau din regimentele înființate în 1872, ordinul circular⁷ nr. 2175/28.12.1876 venea cu precizarea că mai întâi va avea loc transformarea vechilor unități și abia apoi crearea celor noi.

Cele două batalioane care au stat la baza creării Regimentului 4 Dorobanți au provenit de la regimentele de dorobanți Râmnicul Vlcea (batalionul Argeș) și de la regimentul de dorobanți Prahova (batalionul Muscel)⁸.

Încă din primul an de existență, regimentul a primit „botezul” focului, participând cu glorie la războiul pentru independența deplină a țării noastre, ostașii săi dovedind pe câmpul de luptă dragoste nețărmurită față de glia strămoșească, curaj, voința de a învinge și un înalt spirit de sacrificiu.

Unitate nou înființată, regimentul a primit drapelul la 17 iulie 1877, pe când se afla dislocat în localitatea Poiana-Calafat, în vederea participării la război⁹. De relevat este faptul că drapelul i-a fost înmănat comandantului regimentului, chiar de către domnitorul țării. Culorile drapelului erau alb, albastru, roșu și au fost stabilite prin I. D. 1098/09.05.1877 care modifica I. D. nr. 1467/21.08.1872¹⁰.

În lunile iulie și august 1877, regimentul, cu un efectiv de 24 de ofițeri și 1050 trupă s-a deplasat în zona Calafat unde a executat lucrări de reorganizare a terenului și a asigurat apărarea unui sector al Dunării, lung de 20 km cuprins între localitățile Cetate și Ciurpereni¹¹.

Necesități de ordin operativ au impus divizarea regimentului, astfel că batalionul „Muscel”, comandat de maiorul Dimitrie Ciurăscu a fost încadrat în brigada colonelului Slăniceanu, care primise misiuni operative la sud de Dunăre¹². Trecând Dunărea cu batalionul său în ziua de 17 octombrie 1877, maiorul Ciurăscu a solicitat și

⁵ *Ibidem*, f. 216.

⁶ *Ibidem*, f. 230.

⁷ A. M. R., f. R. 4 D., dosar 11, f. 34.

⁸ *Ibidem*, f. 36.

⁹ *Ibidem*, f. 40.

¹⁰ „Monitorul Oastei”, nr. 17 / 28.01.1877, p. 505-507.

¹¹ ***, *România în războiul 1916-1918*, vol. 1, Imprimeria Națională, București, 1924, p. 24-25.

¹² A. M. R. f. R. 4 D., dosar 17, f. 123.

a obținut de la colonelul Slăniceanu permisiunea ca batalionul să fie trecut în linia întâi de luptă.

Batalionul întărit cu o companie din Regimentul 6 Dorobanți, a participat la asaltul asupra Rahovei, organizându-și dispozitivul de atac pe trei linii de trăgători și păstrând două companii în rezervă. Astfel, dispuși în teren ostașii înaintau cu un „avânt fără seamăn“, în strigăte de „ura“¹³. Cu tot focul viu al inamicului, batalionul înainta până la creasta dealului, turcii retrăgându-se în cea de a doua redută, din ale cărei parapete crenelate se revărsau snopi de gloanțe asupra românilor.

În aceste momente grele, maiorul Ciurăscu aflându-se în fruntea batalionului, cu fața spre inamic și-a îmbărbătat ostașii, strigând „Înainte!“ . Dar drumul său către reduta dușmanului a fost curmat de un glonte, făcând din bravul ofițer un erou de legendă. Locul său, la comanda batalionului a fost luat, pe rând, de locotenentul Pavel Bordeianu și de maiorul Ene din Regimentul 6 Dorobanți, care cad și ei, primul mort, iar al doilea rănit¹⁴. Spre seara zilei, batalionul a fost schimbat de pe poziție. În acest atac, batalionul a avut ca pierderi, 2 ofițeri, 41 ostași morți¹⁵.

După o perioadă de refacere de 25 de zile, batalionul a participat la luptele din zona Vidinului, după care, din luna februarie 1878 a fost dislocat în localitatea Maglavit-Dolj. În luna mai 1878, regimentul a revenit la Pitești, și a încheiat o campanie glorioasă în care ostașii săi s-au comportat mai presus de orice laudă.

Anii de după războiul de independență, până la războiul pentru unitatea națională, au constituit pentru factorii de decizie ai armatei, timp de intense căutări, de continuare a acumulării de ordin calitativ în direcția perfecționării organismului militar românesc. În acest sens se înscrie și reorganizarea Regimentului 4 Dorobanți, în anul 1880, când își restrânge teritoriul de recrutare numai la nivelul județului Argeș, pentru județul Muscel¹⁶ creându-se un nou regiment care a primit nr. 30. Astfel, Batalionul „Argeș“ a format Regimentul 4 Dorobanți „Argeș“, iar Batalionul „Muscel“, Regimentul 30 Dorobanți „Muscel“¹⁷.

În anii următori, ca și alte unități ale armatei, regimentul argeșean a cunoscut mai multe modificări organizatorice și de efective care au vizat, în principal, creșterea forței combative, modernizarea și diversificarea armamentului, îmbunătățirea sistemului de mobilizare și a celui de aprovizionare, cerințe absolut necesare în condițiile în care poporul român, armata sa, urmăreau realizarea visului de veacuri, unitatea națională¹⁸.

O pagină importantă în istoria acestui regiment o constituie participarea sa eroică la războiul pentru unitatea națională. La decretarea mobilizării armatei, la 15 august 1916, regimentul organizat pe trei batalioane de infanterie a câte patru companii, o companie de mitralieră și o baterie de artilerie de 53 mm, s-a deplasat prin pasul Bran spre Transilvania, unde a susținut, în luna septembrie lupte crâncene pentru eliberarea acestei străvechi provincii românești de sub dominația maghiaro-habsburgică.

Evocăm, cu acest prilej, asprele încleștări cu dușmanul în unele localități

¹³ Idem, dosar 8, f. 73.

¹⁴ Idem, dosar 47, f. 254.

¹⁵ Idem, dosar 111, f. 217.

¹⁶ A. M. R., Biblioteca documentară, registrul istoric al Brigăzii a 5-a Infanterie 1898-1916, p. 536-537.

¹⁷ Idem, dosar 14, f. 120.

¹⁸ Idem, dosar 11, f. 220-221.

printre care Bethlen și Calbor, Ciuncu Mare, Mohu și Sfântu Petru, în timpul cărora ostașii regimentului au acționat într-un deosebit spirit ofensiv, cu curaj și hotărâre, respingând inamicul și provocându-i serioase pierderi în oameni și materiale. În acest fel a acționat regimentul în ziua de 19 septembrie 1916, când a primit ordinul să elibereze localitatea Mohu.

Dușmanul a ocupat poziții pe înălțimile (cota 645) din apropierea satului și a întâmpinat liniile de trăgători argeșeni care înaintau spre poziții cu un intens bombardament de artilerie de toate calibrele „ce acopereau cu o negură densă de fum și pământ tot platoul dinaintea lor”¹⁹. Ostașii argeșeni continuau înaintarea ajungând la tranșeele inamicului și prin luptă la baionetă, străpungând frontul l-au respins pe dușman și l-au urmărit prin pădurea de la nord de sat. Inamicul s-a retras în dezordine, pierzând 100 de oameni căzuți prizonieri, între care 4 ofițeri, precum și mulți morți și răniți²⁰. Dar și pierderile regimentului au fost mari; un ofițer rănit, 34 morți din rândul soldaților, 179 răniți și 85 de dispăruți²¹.

În conjunctura militară cunoscută, începând din ultimele zile ale lunii septembrie, regimentul a început retragerea spre Carpați. Subunitățile sale constituite în două detașamente denumite „Brotocea” și „Predeluș” au participat la luptele crâncene pentru apărarea trecătorilor, apoi s-au retras spre Breaza, Ulmeni, Buzău, Râmnicu Sărat și au ajuns la 23 decembrie la Măgura Odobești²².

A doua zi, subunitățile regimentului au participat în zona Schitul Tarnița la lupte sângeroase prin atacuri la baionetă, cu un inamic superior din punct de vedere numeric și al dotării. În lupta pentru cucerirea cotei 100, căpitanul Bălan Cristea, comandantul de batalion, a condus personal atacul subunității sale, fiind prezent în mijlocul ostașilor și îmbărbătându-i în luptă. A fost însă rănit de un glonte și luat prizonier. În luptele din aceea zi regimentul a pierdut un număr de 154 de oameni²³. Aceeași unitate a participat la operații până în ziua de 8 ianuarie 1917 când a fost dislocat în zona Străoani-Drăgușeni, pentru refacere.

Reorganizat pe trei batalioane și cu efectivele completate însumând 70 de ofițeri și 1662 trupă, regimentul a ocupat, în perioada februarie-iulie 1917 poziție în fața satului Mărăști²⁴. În vara aceluia an, a dus lupte grele la Mărăști, Dealul Porcului, Poiana Calului, ostașii respingând dușmanul, provocându-i mari pierderi (363 prizonieri iar în armament, 1 tun de 105 mm, 4 tunuri de 57 mm, 13 mortiere, 7 aruncătoare de grenade, 14 chesoane de mitralieră și vagoane întregi de muniții precum și alte materiale de război)²⁵. La rândul său regimentul a suferit pierderi serioase, un număr de 185 militari morți, răniți și dispăruți²⁶.

Pentru faptele de arme drapelul unității a fost decorat cu cea mai înaltă distincție de război, Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a și cu „Crucea comemorativă

¹⁹ *Ibidem*, f. 238.

²⁰ *** , *op. cit.*, vol. 1, Imprimeria Națională București, 1924, p. 15.

²¹ A. M. R., Biblioteca documentară, registrul istoric al Regimentului 4 Infanterie 1898-1918, f. 3.

²² A. M. R. f. R. 4 D., dosar 11, f. 190.

²³ *Ibidem*, f. 194.

²⁴ *Ibidem*, f. 138.

²⁵ *Ibidem*, f. 143.

²⁶ A. M. R., Biblioteca documentară, registrul istoric al Regimentului 4 Infanterie 1898-1919, f. 16.

a războiului 1916-1919“ cu baretele Ardeal, Carpați, Mărăști, Mărășești și Târgu Ocna²⁷.

Între anii 1918-1919, regimentul a părăsit garnizoana Pitești, primind misiuni importante în unele regiuni ale țării. Astfel, în anul 1918 a fost dislocat în Basarabia fiind cantonat în localitățile Obreja și Limbeni pentru a apăra sectorul de la Nistru²⁸. Din martie 1919 și până în februarie 1920, regimentul a fost dislocat în garnizoana București pentru a efectua paza palatului regal, a unor instituții și întreprinderi²⁹. În perioada februarie 1920 și până în septembrie 1921 a revenit în Basarabia, fiind cantonat în localitățile Lipsca, Ungheni și Chișinău având ca obiectiv paza frontierei pe Nistru³⁰.

În perioada interbelică, regimentul încadrat cu efective de pace și organizat pe trei batalioane de infanterie, o companie de mitraliere și alte specialități, a asigurat an de an instruirea efectivelor sale pentru a putea fi gata oricând să apere teritoriul reîntregit.

A PROPOS DE L'HISTOIRE DU 4-EME REGIMENT (ARGES)

Résumé

Parmi les forces roumaines participantes aux guerres à été le 4-ème Régiment (Arges). Jusqu'à la fin, les succès de cette formation militaire ont a contribues au résultat général positif pour l'histoire de la Roumanie.

Organisée et réorganisée, le mécanisme militaire roumain a réussi combattre les ennemis plus nombreux et moderne utiles. Les morts et les blessent sont été aussi à l'ennemi et au belligérant.

Ce qui conte c'est la fin qui a appartenu à la population roumaine ce qui a été en défense.

²⁷ *Ibidem*, f. 34.

²⁸ A. M. R., f. R. 4 D., d. 11, f. 231.

²⁹ *Idem*, dosar 34, f. 85.

³⁰ *Ibidem*, f. 97.